

Kmečki upori: 15 in 16 st. **Vzroki:** povečanje dajatev in tlake, turški upadi, vojne med fevdalci, omejevanje nekmetijskih dejavnosti, javna bremena v korist države, gospodarska kriza in padanje vrednosti denarja.

Upori: 1. leta 1478 na koroškem (zaradi večjih dajatev), povezali so se v zvezo → bund, zatrli so ga Turki, trajal 4 mesece.

2. leta 1515 vseslovenski upor (Kranjska, Stajerska, Koroška), začel z zasedbo gradu Mehovo pri Novem Mestu, zaradi plemiškega neupoštevanja dajatev, zahtevali svobodno trgovino, 5 mesecev, zatrlo ga je plemstvo (zaradi: kmetje niso imeli konjenice, neenotni, vsak v svoji deželi, slabše orožje, zaupali cesarju), po maševanju morali plačevati pontarski davek → pfening

3. leta 1572/73 slovensko-hrvaški najbolj organiziran, zahtevali ustanovitev cesarskega nameštstva v Zagrebu, vodil Ilija Gregorčič, odločilna bitka pri Stubici (Matija Gubec), maševanje doseglo vrh v Zagrebu s kronanjem. **Izbruhnil** še leta 1653 leta in 1713, trajali ša do konca 18 st → odprava fevdal.

Evropa v 17 in 18 st. – protirefor. in verski boji: **Ukrepi:** -sklic koncila (v TRIDENTU od 1545-63), zavzel za (boljša izob. duhovnikov, prepoved prodaje cerkvenih služb in odpustkov, določili dolžnosti in pravice papeža), papeži so izboljšali kat. cerkev (p. Gregor 13 – koleadar) in vzpodbujali misijone. **-C. ustanovi** vrhovno inkvizicijsko sodišče, preganja protestante, znanstvenike. **-Jezuiti** ustanovil Ignacij Loyola, viteško-meniški red, pomagali ljudem do odrešenja z versko-viteškimi nameni, verni, disciplinirani.

Verski boji: v 16 st. kat. c. naklonjeni vladarji in plemiči. Primeri: a) **Francija:** prvi napadi s Hugenski boji-kavava vojna (11572), v Parizu zahtevala več kot 1000 hugenotov (protest.), končal z **natskim mirom** 1 1598, ki zagotovi hugenotom versko svobodo.

b) **Nemčija:** 30-letna vojna (1618-48), povod: upor čeških plemičev → praška defenestracija (iz dvorca Hradčani vrgli 3 cesarske odposlance), cesar obračunal v bitki na Beli gori 1. 1620, Češku Halzburžani spremenili v dedno deželo 1.1627, vojna trajala po presledkih do 1648, končala z **vestfalskim mirom** posledica: Nemčija ostala razcepljena do Napoleonovih osvajanj.

Slovenske dežele v 17 in 18 st: protireformacija, vzpon absolutizma in baroka.

Protiref: 17 st, vodil Ferdinand II, tisti ki niso hoteli prestopiti so morali zapustiti deželo, posebne verske komisije sežigali prot. knjige (na Ljublanskem vodil Tomaž Hren, Stajersken in Koroškem pa škof Martin Brenner) Prot. ohranil v Prekmurju.

Kmečki upori v 17 in 18 st.: 1. 1653 → 2. vseslovenski, zatrla vojna krajišnikov, iz Vojne krajine, To je bil zadnji upor proti zemljiškim gospodom 1. 1713 tolminski → kmetje nastopili proti cesarju.

Ljudsko praznovanje: ljudje verjeli v čarovnice, zadnja je zgorela 1714 na Krškem. L. 1678 Ljubljana dobi spet tiskarno, tiskali knjige v slo., nem, in lat jeziku, tudi pridige **Janeza Svetokriškega**, **Janez Vajkard Valvasor** (1641-93) na gradu Bogensperk pri Litiji ustvaril grafično delavnico (bakroreznica), l. 1689 izšla Slava Vojvodine Kranjske, bil je učenjak in član angleške družbe.

Barok: umetniki: Franc Jelovšek (slikar), Francesco Robba, 1701-filharmonija.

Evropska miselnost in kultura v 18 st: nov pogled na svet, luč razuma.

Razvoj znanosti: vedno več znanstvenikov, ang. matematik in fizik Isaac Newton določil vrstni red nalog za znanstvenike (opazovati, opazovanja povezati, opraviti preizkus in ugotoviti zakon), znanstveniki tega časa: A. Celsius, Volta in Galvani, C. Linne (sistem rastlinstva in živalstva). Odkritelj: Cook (Avstralija).

Gospodarstvo: Ekonomska teorija – iz 17 st. **merkantilizem** → poudarek na izvozni trgovini, razvil fr. minister Colbert, torija trdi, da blagajna države sloni na zunanji politiki, vladarji pospešujejo izvoz, zaščitna carina za uvoz tujega blaga

- iz 18 st. **fziokratizem**, nosilec bogata buržoazija, razvil Quesnay, trdi da je zemlja vir bogastva, kmetje edini produktivni vir, fiziokratisti zahtevali svobodo kmetov in odpravo podložništva, odpravo chevov.

Razsvetljenstvo: 18 st., zavzemal za razum, svet je urejen umno, harmonično, človek je zmožen usmerjati tok svojega življenja, spoznanje o enakosti ljudi po rojstvu in zahteva po svobodi posameznika, začetki v Angliji, John Locke zapisal da ima človek naravne pravice (do življenja, sreče in lastnine)

Francoski razsv: -Volter (verjel v razsvetljenega vladarja, ki izpelje preobrat z vrha) -Montesquiro – napisal »Duh zakona«, s tem zagovarja delitev oblasti na izvršno, zakonodajno in sodno, tukaj se vsi med seboj nadzirajo.

-J. Russeau – napisal »Družbena pogodba«, ljudstvo je vladar, razglasil je model **demokratske** organizacije.

Enciklopedija: v Franciji zbirali razsv. znanje in jih zapisali, izhajale so od 1751 – 1773 – 20 zvezkov imenovanih: Enciklopedija znanosti, umetnosti in obrti.

Napomembnejše ideje: enakost ljudi po rojstvu in pred zakonom, pravica do svobode, odpravi feudalizem, oblast mora biti deljena in država demokratska.

Kritizirali se: fevdalizem, absolutizem, privilegije plemstva in duhovščine. Cilj jim je bil svet, i bi ljudi cenili po njihovih sposobnostih.

Razsvetljeni absolutizem: zadnja oblika vladavine v obliki fevdalizma. hoteli povečati dohodke, največ sprememb na vojaškem in gospod. področju, centralizirali oblast, odpravili telesne kazni, dvignili raven izobrazbe.

Predstavniki: **Frederik II:** 2 cilja: krepitev drž. moči, dvig življ. standarda. Vpeljal v vojsko železno disciplino, pruska vojska strah v Evropi, posledica: večji davčni dohodki in osvojil je Šlezijo (vzel Habsburžanom).

Katarina II: rusinja, delovala na področjih prosvete in kultura (pismenosti)

Reforme Marije Terezije in Jožefa II: (1740-80, 1780-90)

-**Terezijanski kataster:** l. 1751 popis kmeč. zemljišč, davki glede na velikost in kakovost zemlje, podložnik imel možnost odkupa zemlje

-**Jožefinski kataster:** l. 1787 enako obdajčenje kmeta in gospoda, fevdalne dajatve ne smejo preseagati kmečkih zmognosti

-**Robotniški patent:** z njim je omejila tlako na 3 dni v tednu

-**Podložniški patent:** l. 1782 kmetom daroval osebno svobodo.

-**Solska reforma:** uvedla šolsko obveznost od 6 – 12 leta, 3 vrste šole (normalke (4 razredne s programom), glavne (3 ali 4 razr.), trivalke (enorazredne za brat))

-**Vojaška Marije:** splošna vojaška obveznost do smrti

-**Cerkvena Jožefa:** ukinitil samostane, vpelje versko toleranco (strpnost).

Industrijska revolucija: 1. ind. revolucija:

Bistvo: prehod iz ročne v strojno proizvodnjo, nastale tovarne

Vzrok: povečano povpraševanje po tekstilu, manufak. proiz. je prepočasna

Kje: v tekstilu (letiči Colmič, predilni stroj, mehanične starve),

Značilna parna stroja: J Watt 1.1769, izpopolnjen l.1782, parni stroj povsod: premogivništvo, prometu. Znanost je postala moč.

Temelji za razvoj ind. so bili premog in železo, začne se v Angliji, **omogočilo:** ang. buržoazija je bogatela, gosp. preobrazbo je podpiral parlamentno-buržoazni sitem oblasti, Ang. ima veliko preмога in železa, dobre prevozne zmognosti.

Posledice: Ang je zalagala Evropo s svojimi izdelki, nadzorovala tuja tržišča, ind. je uničila manufakt., in chevskie obrti, začelo onesnaževanje okolja, buržoazija postala pravi gospodar, kapitalizem je dobil meter. podlago svoje moči, zrasel indust. proletariat, stroji omogočili zaposlovanje žensk in otrok.

Nastanek ZDA: Britanske kolonije: 1. samostojna je Virginija, l. 1619 imela 1. parlamentarno zborovanje. Skupaj je bilo 13 kolonij, med priseljenci največ trgovcev in pustolovcev, na S ukvarjajo z trgov., manufak., na J pa plantaže, bile podobne v gospodarski odvisnosti od matične države, guvernerji od kralja

Boj za neodvisnost: gospodarski vzrok: V.B. hotela omejiti njihovo podajo blaga z visokimi davki. **Bostonska čajanka:** l. 1773 čaj zmetan v vodo itd.

Deklaracija o neodvisnosti: 4 julija 1776 v Philadelphiji, razglasili odcepitev od matične države, zaostritev spopadov, vendar vedno več Evrope na strani kolonistov, l. 1783 V.B. priznala neodvisnost, ustava l. 1787.

Francoska revolucija: svoboda, enakost, bratstvo, upor proti absolutizmu in fevdalnemu sistemu. **Vzroki:** stari režim, finančna kriza, nezadovoljno meščanstvo (brez političnih pravic), slabe letine → lakota in revščina.

Fr. družba razdeljena na 3 stanove: 1.-duhovščina, 2.-plemstvo, 3.-meščani, kmetje, delavci, reveži; 1in2 stan sta imela privilegije davkov zato je 3. stan zahteval odpravo davčnih privilegijev in parlamentarno monarhijo.

Naskok na Bastilijo: 14 julij 1789 → maja l. 1789 Ludvik 16 sklical državne stanove, da bi obdavič 1in2 stan ta dva se nista strinjala zato se 3 razglasil za narodno skupščino, Fr. dobi parlament ki pripravlja ustavo, Ludvikov pobč hoče nazaj oblast a ga meščani zatrejo z vstajo na Bastilijo.

Ukrepi narodne skupnosti: avgusta 1789 odpravijo fevd., sprejela deklaracija o človekovih pravicah 27 avg. 1789 (ljudje so rojeni svobodni in z enakimi pravicami, zakon je izraz splošne volje, vlada tisti ki ga ljudje izvolijo, vsi ljudje lahko opravljajo najvišje državne poklice, svoboda misli, govora,...

Sprejetje ustave sept 1791- Fr. v ustavno monarhijo, izvršno oblast ima kralj, zakonodajno pa narodna skupščina, ta je bila iz bogate buržoazije, volilna pravica omejena z volilnim cenzusom in moškimi nad 25 let.

Nadaljnji potek revolucije: revolucionarje zajame strah pred zaroto plemstva, nastopi gospodarska kriza, meščanstvo razdeli na

žirundiste in jakobince

Najbolji revolucionarno obdobje: 1792 vojna me Fr. in fevdalno vojsko, kralj poskuša pobegniti vendar ga ujamejo in 1793 obglavijo.

Jakobinci odpravijo ustavno monarhijo, razglasijo splošno volilno pravico, na novo izvoljena skupščina **konvent** razglasi republiko '92.

Jakobinska diktatura: 1793/94, voditelj ROBESPIERRE, konvent zaide v krizo, hočejo gesla rev. uveljaviti s silo-diktatura (iskali in preganjali so nasprotnike revolucije, z reformami vplivali na ljudstvo: premagali Avstrijce in Pruse, kmetje so postali last. zemlji)

Bogata buržoazija spet na oblasti: Robespierre se zameri ljudstvu, izkoristi bogata buržoazija 27 sept 1794 strmgolavi Robesp.

Oblasti direktorij 5 moč: iz bogate burž., imel izvršno oblast, ne počuti sigurno na oblasti, izkoristi Napoleon z še dvema konzuloma in 9. nov 1799 prevzame oblast, 1804 pa se razglasi za cesarja.

Napoleonove vojne:

I. koalicijska vojna: Walther 1792 → začnejo osvajalne vojne, v 1. valu dobijo Italijo, Holandijo, Nemčijo-levi breg Rena. končajo z mirovno pogodbo 1797 v Compforminu z Avstrijci. Ti dobijo Bavarsko v zameno z Belgijo. Fr. je doletel poraz 1798 z Angleži v Abioqirju.

II. koal. vojna – nič ne dosežejo
III. koal. vojna – Avstrijci zasedejo Bavarsko, nato jih Fr. napadejo in premagajo (pa še Pruse in Ruse) pri Austerlitzu 1805. (Istega leta Fr premagajo ang. v Trafalgarju v pomorski bitki, in to zelo)

Konča se z Bratislavskim mirom-Avstrija zgubi še Dalmacijo, Nemčijo razdelijo na 2 kraljevini: Württemberg in Bavarska. 1806 zaključiti Rimsko-Nemško cesarstvo z Nemško zvezo.

IV. koal. vojna 1806-08 – Francozi in Prusi se vsaki posebej menijo z Anglijo, Prusi napovejo vojno, Nap. jih premaga in zavzame Nemčijo.

Z ruskim carjem se dogovorita za celinsko zaporo Angliji, vendar so ti preživeli zaradi svojih kolonij. 1812 Rusija izotopi iz zapore, zato jih Nap. napade vendar je bila Moskva prazna in so se morali vrniti.

-1813 – bitka narodov, bitka pri Leibzigu
Po porazu je bil Nap izgnan na Elbo, vrnili v Francijo čez 1 leto, na oblasti samo 100 dni, spopadel z Prusko-Angleško vojsko in izgubil v bitki pri Waterloo 1815 (Belgija). Izgnan na otok Svete Helene.

Hirske province: 1809 – 1813: obsegale: V Tirolsko, del Koroške z Beljakom, Kranjska, Goriška, Trst, Istra, Hrvaško Vojno krajino, Dalmacijo, Dubrovnik in Boko Kotarsko. Gl. mesto Ljubljana, v njej vlada z generalnim guvernerjem, finančno in pravosodno središče.

Vzroki za ustanovitev: Avstrijcem zaprejo dostop do morja, kopenska povezava z Turki-uvražali bombaz.

Ukrepi Fr. oblasti: reforme v upravi, šolstvu in sodstvu:
-Upravo so modernizirali, 1. generalni guverner, nižje upravne enote: okraji ali distrikti in občine ali komune (glavni županji)

-Uvedena je enakost pred zakonom, odvzeli sodne funkcije plemstvu.
-gospodarska svoboda(odprav. cehi, spodbujali kapit. proiz.)

-uvajali osnovne šole, gimnazije, univerze, pouk v slovenskem jeziku. Časopisi in šolske knjige v slovensčini-razvijali NARODNO ZAVEST.

Začetki slov. narodnega gibanja: konec 18 st začetek 19. Znanstveniki: Jurij Vega(logaritmi), Anton Janša(sl. čebelar), Gabrijel Grubar(Gruberjev prekop), Anton Tomaž Linhart(dramatik in zgodovinar)

Uveljavitev slov. jezika, večja potreba po izobrazbi, 1. javno Marko POHLIN s Kranjsko dramatik, začetnik narod. gibanja. Jurij Japelj, Blaž Kumerdej. Baron Žiga Zois-najbogatejši Slovenec, mecen, literat, njegov krožec: zbiral je izobražence, nove ideje. Člani: Linhart, Vodnik, Kopitar, Kumerdej, Japelj

Dunajski kongres: po zmagi nad Nap. nova ureditev Evrope, sestale 4 velesile(Avstrija, Prusija, Rusija, V. Britanija): -avst. kancler **Metternich** avst. cesar Franc II, ruski car Aleksander I, pruski kralj Friderik Viljem III

Ureditve Evrope po Dun. kongresu:
-Francija v starih mejah pred osvajalnimi vojnami
-Avstrija: Benečija z Benetkami, Lombardijo z Milanom, Galicija, Dalmacija

-Italija: v 8. političnih enotah (do 1870)
-Nizozemsko kraljestvo: Belgija, Nizozemska, Luksemburg

-Nemška zveza 39 držav z Avstrijo na čelu (Nemčija zedinila 1870)
-Prusija: deele Sakske, Renske province

-Danska izgubi Norveško, ki jo dobi Švedska
-Rusija: Finsko, osrednje dele poljske z Varšavo

Obnovi se papeška država, Anglija dobi Malto in Cejlon
Restavracija: obnova, vzpostavitev – ponovna vzpostavitev absolutističnih monarhij in fevdalizma.

Legitimizem: zakonit-dedni monarh ima večno od ljudske volje neodvisno pravico do prestola, vrnili dedni monarhi v vseh državah.

Obnova starega reda: Dun. kongres obnovi fevdalizem, nacionalno in liberalno gibanje: **liberalno** je zahtevalo: gospodarsko svobodo, osebno svobodo vsakemu človeku, zaščito privatne lastnine (jamčila ustava)

nacionalno pa je zahtevalo osvoboditev narodov izpod tujega gospodarstva.
Sveta zveza ali ALJANSA: ustanovijo Avstrija, Rusija, Prusija z namenom ohranitve fevdalizma in absolutizma

USTANOVITEV KRALJEVINE SHS:
20.7.17 – predstavniki jug. odbora (pred. *Trumbič*) sestanejo s predstavniki srbske vlade (pred. *Pašić*) na otoku Krf → **Krfska deklaracija** (narodi združili po načelu samoodločbe, ime kraljevine SHS, ustavna monarhija z Karadordeviči na čelu, izvoljen parlament)

30.5.17 – *dr. Korošec* v avst. parla. prebere **majniško deklaracijo** (trialistična ureditev A.O. -združitev Slo, Hr in Srb po Habsburžani) Avstrijci nasprotujejo, začnejo nastajati narodni sveti (v Lj narodni svet za Slo in Istro)

Ok 18 – dr. Korošec v Zagrebu pred. »**Narodno vijeće**« (narodni svet za Slo, Hr, Srb)
29.10.18 - država Slo, Hr, Srb po **Halski**, ni mednarodno priznana, vprašljive meje. Italija začela prodirati v Slo, zato pospešili pogajanja za združitev Jugoslovanov.

Slo je imela v državi SHS federativni položaj, vladala bila v Zagrebu. Slo puščena popolna avtonomija. **Problemi dr. SHS** (mednarodno nepriznana-prepreči Srb, diplomac., vprašljive meje na S in Z, Srb. zavzemanje za združitev vseh Srbov v eno državo)

1.12.18 – kraljevina SHS, dr. Korošec ni bil na združenju, vzroki Slo za združitev (nezadovoljni z razmerami v A.O., strah pred razkosanjem našega etničnega ozemlja)

Slo gledali na združitev (liberalci-unitaristično usmerjeni-za čimprejšnjo združitev)
Vidovdanska ustava – '19 priprave za volitve v ustavodajno skupščino-konstitutanto.

28.11.'20-volitve, zmogajo centralistične stranke, skupščina dela po **časnem poslovniku** → predvidel **prisego poslancev kralju** – onemogočilo **svobodno izbitno** med monarhijo in republiko. 28.6.'21 – **VIDOVDANSKA USTAVA** (srbi izsilijo to ustavo, na glasovanju ni Hr. kmečke str., Slo ljudske str., komunistične partije Jug., 53% poslancev za) **značilnosti ustave** (država centralizirana, poenotena kot enonarodna) **Kralj** imel zelo **velika poblastila** (potrjeval in prepovedal zakone, skliceval in razpuščal parlament kadar je želel)

JUGOSLOVANSKI PARLAMENTARIZEM (1921 – 1929):
značilno prizadevanje za poenotenje sistema, združitve socialnih nemirov, en narod s tremi plemeni, uradno govorili srbsko-hrvaško-slovenski jezik.

Slo stranke: -**kršćanski labor:** SLS najmočnejša stranka z *dr. Korošcem* na čelu, nasproti liberalizmu, socializmu, največji sovražnik komunizem. *Korošec* zavzema za avtonomno Slo. po federativno Jug. Njena politika je klerikalna (cerkvena).

-**liberalni labor:** znotraj jug. *demokratske str.*, za centralizem, unitarizem (prepričani, da do rešen problem »malega slo naroda), demokratično svobodo, ločitev cerkve od države, moderno šolstvo. Prvi voditelj Ivan Tavčar.

-**delavski labor:** v okviru jug. *social-demokratske str.* **Komunistična partija Jug.** zagovarja socialistično državo, zahteve za revolucijo, poskusi atentatov na slavne osebnosti, prepovedali '21, od takrat v ilegali, slovenska nastane '37 – ilegalno

Politiko v kraljevini SHS poleg kralja vodila **narodna radikalna stranka** (vodi Pašić), **Najmočnejša Hr. stranka:** Hr. kmečka stranka (vodi *Stjepan Radić*)

V BIH –bosanske muslimane zastopa **jugoslovenska-muslimanska organizacija.**
KRALJEVA DIKTATURA (1929 – 1935):

Poleti '28 – črnogorski skrajnež streljal v parlamentu in ubil *Radića*. Kralj, SHS začne razpadati, politična kriza, za pol leta vlado prevzame 1. in zadnji *dr. Korošec* (kot nevtralni v Srb –Hr sporu). Konec '28 ta vlada odstopi.

6.1.'29 – Karadordevič odloči za **diktaturo**, razpusti parlament, ukine politične stranke, ukine vidovdansko ustavo, razglasi za absolutnega vladarja. Jug. razdeli na 9 banovin

Oktoobra '29 – kraljevina **Jugoslavija**. Slovensko ozemlje je spadalo po Dravsko ban.

1931 – kralj uvvede oktroirano ustavo (ni se razlikovala od vidovdanske)

1933 – kralj dovoli nastanek vsedržavne stranke Jug. nacionalna stranka (Slo liberalci)

Politične raz. niso izboljšale do '34 – kralj ubit v Franciji, Vlogo prevzame knez Pavle

reakcija Slo politike – delavske stranke so bile razpuščene ali pa v ilegali

-liberalci so s svojo jugoslovansko usmeritvijo diktaturo ves čas podpirali

-kat. tabor (SLS) taktiko spreminjajo, najprej sprejmejo diktaturo, začnejo izgubljati

podporo, '32 odcepijo krščanski socialisti, v krizi, izda nov slo narodni program

SLOVENSKA DEKLARACIJA (preureditev Jug v federativno državo, finančno,

kult., gosp. in polit. svobodo, korenito socialno zakonodajo), vpliv poveča.

OBDOBJE POLITIČNEGA PREOBRATA (1935-1941):

Dva pereča problema: gospodarska kriza in Srb-Hr spor.

1935 – politični preobrat – pred. jug. vlade Stojadinović povabi k sodelovanju Slo

in bosanske muslimane. Novi vladi pravimo triumvirat. Vlada prizadevala za sporazumno

vladanje različnih etničnih in verskih skupnosti. Stojad. zelo zblížal z Nemci in Italijani.

zato odstavljen '39. Novi pred. Cvetkovići dogovori z hr polit. Mačkom o ustanovitvi

banovine Hrvaške, kraljevina notranje okrepi in počaka II svet. vojno pripravljena

Odziv Slo – kat. tabor-politična sprostitev, obnovijo svojo polit., gosp., kult. org. mrežo

1.9.'39 – začetek II svetovne vojne

25.3.'41 – podpiše pristop k trojnemu paktu (Berlin-Rim-Tokio), reakcije burne, državni

udar, na presto nepolnoletni Peter, ta potrdi pristop k trojnemu paktu.

Odziv Slo – kat. tabor ostane ves čas v Jug. politiki, a na vojno skoraj ne reagira

delavski najbolj pripravljen čaka na vojno (komun. partija); Liberalni sploh čist pr strani

BOJ SLOVENCEV ZA MEJE:

S meja: S Štajerska-ni bilo razmejitvene črte, narodna vlada v Lj zaman zanašala na

antantne sile, odločilno vlogo odigral Rudolf Maister, Nemci hoteli Maribor priključiti

Avstriji, Maister zbral 3000 vojakov, razorožil nemško stražo in prodr skoraj do slo –

nem narodnostne meje, ta meja (etnična) je priznana na mirovni konferenci v Parizu.

Koroška-1 akcija Franc Malaj s prostovoljci zasedel Mežiško dolino, Pliberk, Velikovec

2. akcija Alfred Lavrič zasede zahodno Koroško. Jan '19 vsi morali umakniti, maja '19

Jug. vojska zasede večino Koroške, prepozno, Pariška mir. konf. razpisala

Plebiscit-celovška kotl. 2 plebiscitni območji. Če bo pleb. uspešen v con A bo pa še

izpeljan v con B. 1920 v con A 40,9% za Jug. Volilno pravico moški nad 20 let.

Vzroki za neuspeh-Jug. vojska neprimeren odnos do ljudstva, Koroška slabo preskrbljena

pod Jug., Lj. politiki slepo prepričani v pomoč antnatnih sil, močna Avstrijska

propaganda, Koroški kmetje so bili gospodarsko odvisni od Celovca.

Z meja: diplomatska pot med kraljevinama Italija in SHS, Italijani zasedejo Primorje,

Istro in Dalmacijo (objubljeno ob tajni lond. sporazum) slo-Primo., Notra do Vrhnike

12.11'20-v Rapllu pogodba-potekala po črti Peč-Jalovec-Triglav-Blegoš-Hotedršica-

Planina-Snežnik-Kastav-morje. Reka svobodno mesto do '24 It. dobijo z rimskim sporaz

Prekmurska meja: avg '19 Jug vojska zasede ozemlje Prekmurje(slo) in Medžimurje(hr)